קג: טבול יום פרק שנים עשר זבחים

ומודה רבי שאין הפשט קודם וזריקה. משמע הכא דלכ״ע היכא דיולד פסול קודם הפשט וקודם זריקה אין הדם מרלה על העור ותימה דכסוף הגתל קמא (כ״ק דף קיא.) אמר גבי נתן אשם ליחוייב וכסף לידעיה דאם קדמו בני יהויריב את האשם במה שבחט ופריך למאי חזי אשם פסול הוא אמר רבא לעורו והשמא עורו גופיה הא לא חזי דהיינו קודם הפשט וזריקה דתחלת הכאתו בפסול וי״ל דהתם [ו] לאחר שמיתת האשם יכול להניח כסף קודם זריקה קרינא ביה מלבד אילו הכפורים אשר יכפר בו כיון דעדיין לא נכפר [ז] הלכך לא חשיב פסול דקודם זריקה ומיהו קשה כיון דאיכא הפסול בידם [ח] מה לי קודם זריקה ומה לי לאחר זריקה וי״ל דהוי כמו שנמצא טריפה בבני מעיים לרבי חנינא סגן הכהנים דאילו אם הוכר פסולו קודם הפשט לרבי אלעזר מרלה על העור (הג״ה) [ט] וקשה דתניא בתוספתא דפסחים הביא את אשמו קודם גזילו לא יהא אחר ממרק בדמו עד שיבא גזילו אלא תעובר צורתו ותצא לבית השריפה אלמא אין תקנה להניח הבגל קודם [י] שנשחט ואין לומר היינו מדלבנן הא [יא] תניא בסיפא בני מצורע (לעיל) [יב] (דף הו) הקדיש חטאתו לאשמו לא יהא אחר ממרק בדמו אלא תעובר צורתו ותצא לבית השריפה ומהכא מוכח פ׳ קמא דנמנחות (דף ה.) יש מחוסר זמן לבו ביום ואע״ג דמן התורה פסול צריך עבור צורה כדתניא פרק כילד צולין (פסחים דף ס) [יג] כל שפסולו בגופו יצרף מיד בדם ובבעלים תעובר צורתו ופסולו [יד] בגופו הוי כמו פיגול ונריפה ונבלה אכל הקדמה לא. ברוך:

מסורת הש״ס

מה א מי׳ פ״ב מהלי׳ מעה״ק הלכה יח:
מו ב מי׳ שם הלכה כ:
מז ג מי׳ פ״ג מהלכות במכות הלכה י ופרק יט מהלכות פסה״מ הלכה ט ועיין טוש״ע יו״ד סי׳ מז סעי׳ כ:
מח ד מי׳ פ״ב מהלי׳ מעה״ק הלכה יח:

תורה אור השלם

1. והכהן המקריב את עלת איש עור העלה אשר הקריב לכהן לו יהיה: ויקרא ז, ח
2. והמשיט את העלה ונתנה אתה לעזרה: ויקרא א, ו
3. כחטאת כאשם תורה אחת להם הכהן אשר יכפר בו לו יהיה: ויקרא ז, ז

מוסף רש״י

עורות קדשי קדשים מגין. פירות מעלות ומקומות וקרבנות ניצוי שמתבלבלין פירות קדשי הקדשים לכהנים: ת״ל עור העולה אשר הקריב. ולפיכן מוכחים מעולה כל עורות קדשי קדשים (פסחים ו.) ונאמר באשם לו יהיה. כמשלח כאשם מרוב אחת לחם לחם כסבן יגיר לו יהיה (לעיל ט.) מה להלן עצמותיו מותרין. לעשות מהן כלים. אף שמותר שהרי נאכל לכהנים ונתר נעצמות לא שריך אלא בדבר הנאכל (לעיל לא.), לו: בעצמות שלהן נתם מות דשריין אפי׳ לקחת הסכינא ואשם דעצמותיו מותרים שהרי נשרו מותר ואין איסור שתר חל בעינים דאין שתר חל אלא על אמת הרחוי לאכילה כדאמרינן בפסחים העצמות ויבשרין ישרפו לאשה עשר והיינו כה לי דלית ליה מיתה לשרפינו אלמא היכא דאין ראוי לאכילה אין שתר חל כו (מנחות מג מחניי״ אף כאן. אפילו שלה אע״ג דסלה כלה. עצמותיו מותרין. ויהי נתקו אשם טפי משום דמכל חד מיתי חדא דרבא. יעוד כאשם מתיר הוא דאי לאחר הקטרת אחוריים ומשתע הוא אשם יצא עצמותיו אשם (מנחות שם) לו יהיה קרא יתירא הוא. דמלי למיכתב עור העולה אשר הקריב לכהן יהיה (לעיל ט.):

ליקוטים

הלכתא כרבי חכמים בשר בקבורה והעור בשריפה. בכור בעל מום מותר להאכילו לגרים ולכלבים שנאמר בצבי ובאיל כו׳. כמה דברים אמורים בבכור שנשחט ונמצא כשר. אבל בכור שמת או נשחט ונמצא טריפה אסור להאכילו לגרים ולכלבים דכל דבר הוא דלא קרינא ביה תאכלנו לא קרינא ביה בצבי ובאיל להתירו לגרים ולכלבים כו׳. תדע שכן הוא שאל״כ קשיא דר׳ עקיבא אדר׳ עקיבא שהרי ר״ע אומר בבכורות (לב ע״ב) דבכור בעל מום מאכילין אותו לגרים. ואילו בפסחים (מחים ס) שבול יום שנינו ר״ע אומר שהשחיט בכור בעל מום בבמליון ונמצא טריפה שיאותו הבהנים בעורו ומשמע ולא בבשרו. הרי למדת שמאחר שנמצא טריפה דלא קרינא ביה תאכלנו שלא יהנו בבשרו להאכילו לגרים. וכן פריש רבינו שלמה שלא התיר ר״ע אלא לעורו ולא בשרו. יגרס שם אמר רבי חייא הלכה כר״ע ואף ר״ע לא אמר אלא בשחיטתו מומחה אבל לא התירו מומחה לא. ויש ספרים שגורסין שם אחר כך והלכה כדברי חכמים בשר בקבורה ועור בשריפה. ורש״י אינו גורס שם אלא והלכתא כדברי חכמים ולא קאי אבכור בעל מום שריכר כי ר״ע שכתב שבקינן הלכה שיאותו. אבל קאי אעור קדשי מקדש וארישא קאי דאר׳ חנינא סגן הכהנים מימי לא ראיתי עור שיוצא לבית

לא יהו כהנים זכאין בעורה ת״ל [ו] עור העולה מ״מ עור העולה אין לי אלא עור העולה עורות קדשי קדשים מנין ת״ל עור העולה [א] אשר הקריב יכול שאני מרבה אף קדשים קלים ת״ל עולה מה עולה קדשי קדשים אף כל קדשי קדשים [ב] רבי ישמעאל אומר עור העולה אין לי אלא [ג] העולה עורות קדשי קדשים מנין ודין הוא ומה עולה שלא זכו בשרה זכו בעורה קדשי קדשים שזכו בשרן אינו דין שזכו [ד] בעורן מזבח יוכיח שזכה בבשר ולא זכה בעור מה למזבח שכן לא זכה במקצת תאמר בבהנים שזכו במקצת הואיל וזכו במקצת זכו [ה] בבוליה רבי אומר כל עצמו [ו] לא הוצרכנו אלא לעור העולה בלבד שבכל מקום העור מהלך אחר הבשר [ז] פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין הן [ח] ועורותיהן [נשרפין] עמהן חטאת ואשם וזבחי שלמי ציבור מתנה לכהן רצו מפשיטין אותן לא רצו אוכלין אותן ע״ג עורן קדשים קלים לבעלים רצו מפשיטין אותן [ט] רצו אוכלין אותן על גב עורן אבל עולה נאמר בה [י] והפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה יכול לא יהו הכהנים זכאין בעורה ת״ל [יא] עור העולה אשר הקריב [יב] לו יהיה פרט לטבול יום [יג] (ומחוסר כיפורים) ואונן שיכול לא יזכו בבשר שהוא לאכילה זכו [יד] בעור שאינו לאכילה ת״ל לו יהיה פרט למחוסר כיפורים וטבול יום ואונן ות״ק נמי תיפוק לי מדינא [טו] מילתא דאתיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא ורבי ישמעאל האי אשר הקריב מאי עביד ליה פרט לטבול יום ומחוסר כיפורים ואונן ותיפוק ליה מלו יהיה רבי ישמעאל לטעמיה [טז] דאמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל נאמר בעולה לו יהיה ונאמר באשם [יז] לו יהיה מה להלן עצמותיו מותרין אף כאן עצמותיו מותרין מופני דאי לא מופני איכא למיפרך מה לאשם שכן בשרו מותר לו יהיה קרא יתירא הוא: **מתני׳** [יח] כל הקדשים שאירע בהן פסול קודם להפשיטן אין עורותיהן לכהנים לאחר הפשיטן עורותיהן לכהנים [יט] אמר רבי חנינא סגן הכהנים מימי לא ראיתי עור שיוצא לבית השריפה [כ] אמר רבי עקיבא מדבריו למדנו שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה שיאותו הבהנים בעורו [כא] וחכמים אומרים אין [כב] לא ראינו [כג] ראיה אלא [כד] יצא לבית השריפה: **גמ׳** כל שלא זכה המזבח בבשרה לא זכו הכהנים בעורה ואע״ג דאפשטיה לעור קודם זריקה מני רבי אלעזר ברבי שמעון היא דאמר אין הדם מרצה על העור בפני עצמו אימא סיפא כל הקדשים שאירע בהן פסול קודם הפשיטן אין עורותיהן לכהנים לאחר הפשיטן עורותיהן לכהנים אתאן לרבי דאמר הדם מרצה על העור בפני עצמו רישא רבי אלעזר ברבי שמעון סיפא רבי אמר אביי מדסיפא רבי היא רישא נמי רבי היא ומודה רבי [כה] שאין הפשט קודם זריקה רבא אמר מדרישא ר״א ברבי שמעון סיפא נמי ר״א בר״ש מאי [כו] קודם הפשט לא יזכו בעורה: **אפר הקריב.** כל הקרבנות במשמע: **שוכה כבשר** [כז] בתמורים: **שכן לא זכה במקצת.** עורות שלא מלינו עור למזבח: תתמר בבהנים שזכו במקצת. בעור העולה: **כל עצמו כו׳.** אין לנו להבינה ראיה לשאר עורות מעולה [כח] שפרט בה הכתוב לבדה מפני שלא הוצרכנו ללמוד שאר עורות מה תהא עליהן אלא על של עולה בלבד: **ועורותיהן עמהן.** דכתיב ואת [כט] הפר ואת עורו וגו׳: **רלו מפשיעין** [ל]. שהרי לא הצריכו להפשיט ונתנו לכהן כמות שהן דכתיב בחטאת כאשם תורה אחת וגו׳: **נאמר בה והפשיט.** והכשר למזבח ועל העור שהזקיקו להפשיט לא אמור מה תהא עליו ולמזבח מיהו יכול להניחו (זב) דבהדיא [לא] פרט לך הקטר בחלבים מופשטין ולא פרט לך העור עמהן: **לו יהיה.** ריש״י דקלא [לב] המקריב את עולת איש ועליה קלף לו יהיה: **פרט לאוגן כו׳.** דלא חזי להקרבה: **שיכול לא יזכו בבשר.** כלומר אע״פ שנתמעטו מלחלוק בבשר מלאכול [לג] לערב הוצרכו למעטן מן העורות [לד]: **שיכול לא יזכו בבשר.** מפני שהוא לאור [לה] לאכילה והן אינן ראוים לאכילת [לו] היום: **מדינא.** כי היכי דנפקא ליה לרבי ישמעאל ולמה לי קרא לעורות קדשי קדשים: **אשר הקריב.** דיליף מ״ק מינה עורות קדשי קדשים מאי עביד ליה: **תיפוק ליה מלו יהיה.** כדנפקא ליה לרבי **רבי ישמעאל לטעמיה.** דדרש לו יהיה לדרשא אחריתי: **קרא יתירא הוא.** דמלי למכתב עור העולה אשר הקריב לכהן ולבמתוב: **מתני׳ אין עורותיהן לכהנים.** אלא נשרפים עם עורן: **לא ראיתי עור יוצא** [לז] **לשריפה.** משהופשט. הכי מפרש לה בגמ׳ (קד.): **ונמצא טריפה.** ואפילו שפסול זה היה בו קודם הפשט שהוא ולא ניכר עד לאחר הפשט יאותו הכהנים בעורו: **אין לא ראיתי ראיה.** שמא לא אירע בימיו שנמצא טריפה אחר הפשט ואם אירע ושרפוהו הוא לא ראה: **אלא יצא לבית השריפה.** הואיל ויקודם הפשט הוה ביה [לח]: **גמ׳** ה״ג בגמ׳ **כל שלא זכה המזבח בבשרה לא זכו הכהנים בעורה ואע״ג דאפשטיה לעור קודם זריקה.** וא״ג כל שאין לו בבשר [לט] דהיינו מאי בעיא לענין דם מרלה על העור הא הכא בהן טמא קאמר. אלא ריש״י [מ] דהך דלעיל מהך נקט ואותיב (מא) הכי קתני ריש״ל כל שלא זכה המזבח בבשרה בגון שאירע בו פסול קודם זריקה דלא הוה ליה [מב] לבשר שעת היתר למזבח לא זכו הכהנים בעורה ולא פליג בין שהופשט קודם הפסול בין לא הופשט. אלמא אע״ג דאפשטיה לעור קודם זריקה ונפסל הבשר ואח״כ זרק קאמר דלא זכו בעורה: **מני ר׳ אלעזר בר׳ שמעון היא דאמר.** לקמן (קד.) אין הדם מרלה על עור חלון בפני עצמו בלא בשר בגון אם נפסל הבשר ואין הדם מרלה עליו אף העור לא יצא מידי מעילה להיות ניתר לכהנים [מג] אחר הפשטן: **עורותיהן לכהנים.** ואפילו אירע פסול זה קודם זריקה: **אאמן לרבי.** דפליג עליה דרבי אלעזר לקמן (סט) ואמר הדם מרלה על עור חלון בפני עצמו בלא הרלאת בשר: **ומודה רבי שאין הפשט קודם זריקה.** אע״ג דאמר הדם מרלה על העור בפני עצמו היכא דאיתרמי דאיתרמי קודם הפשט זריקה, מודה הוא שאין כהנים לזהות הדם כל כך הלכך [מד] נמי דקתני כל שלא זכה המזבח בבשרה לא זכו הכהנים בעורה טעמא משום דפסול דקודם הפשט הוא [מה] ומיהו היכא דאיתרמי דהפשיט קודם זריקה ונפסל אחר הפשט אע״פ שלא זכה מזבח בבשר יזכו הכהנים בעורה ומשנתינו דברה בהוה: **קודם שנראו לפשט.** [מו] קודם זריקה אין עורותיהן לכהנים ואפי׳ הופשט ואח״כ נפסל וכל שכן כשהוא עם הבשר אין דם מרלה על העור בלא בשר: **לאחר שנראו לפשט.** דהיינו לאחר זריקה עורותיהן לכהנים ואפי׳ עורו [מז] עם הבשר כשנפסל כדקתמר רבי אלעזר שמרק הדם והוצלה בשר שעה אחת ופשיטנו ועורו לכהנים: **על העור בפני עצמו.** אם הופשט ונפסל הבשר קודם זריקה וזרק הדם הותר העור דקסבר רבי אין עור פסול אלא הנפסל עם הבשר אבל הופשט קודם פסולו אפי׳ [מח] קודם זריקה אמתי זריקה ושריא ליה וכל שכן [מט] אחר הפשט ואחר זריקה אבל אם קודם הפשט נפסל ואפילו אחר זריקה הרי הוא בבשר: רבי

מסורת הש״ס

מו) ת״ס צו פ״ט ה״ג ואילך כה״ש, כז) [פסחים יח: וס״ן], ג) לעיל פו., ד) מדרש פ״ב מ״ב, ה) [ע״מ רו לקמן קד. ד״ה מ״ר עקיבא], ו) [מכוכות כב.], ז) מנחות ה., ח) [ל״ל דף סב: וכן איתא שם לד:].

הגהות הב״ח

(ט) רש״י פ״ה ה״ג וכו׳ ותוס׳ הבא קמני:

גליון הש״ס

[בתוס׳ ד״ה בבמה אוכלים יבו׳ אלא יצא לבית הבשרה. עי׳ מנחות דף יח ע״ב בתוס׳ ד״ה מבשר עורה יסי׳:]

שינויי נוסחאות

אן) מיתת עור העולה ומתקות ר״ש:ר״ה: בן) עור העולה. ר״ש:ר״ה: גן) שיחבו ר״ש:ר״ה: דן) יחבו בבוליו ר״ש:ר״ה: הן) בבשרן. ר״ש:ר״ה: ון) הן נשרפין ועורותיהן עמהן ל״ל. ר״ש:ר״ה: זן) יהיני כפנים הוא מבל״ק: חן) לא רצו. ר״ש:ר״ה: טן) המקריב: ין) לו יהיה: כן) נגלין לבהן לו יהיה. ר״ש:ר״ה: לן) כי דבריו מתחק תיבות ומתוחר כיפורים. חו עונות. דהכה״ק לא מתכון למתקן. ר״ש: מהרי״ן חריפה: ומר׳ גם כ״ם שמתה ע״ש: מן) ל״ל אבל יחבו. ר״ש:ר״ה: נן) ראיתי. ר״ש:ר״ה: סן) בבשר. עולה ובאמורי קדשי קדשים ל״ל. ר״ה: ען) כמ״ש שהעולה פרט: פן) בכ״מ ואת בשר הפר. ול״ל. ר״ה: צן) ויצא בשמות כמו יד: קן) מפשיטין כו׳. שהרי לא הוקיקן להפשט ונתנן לכהן כו׳ ר״ש: רן) ובבבר בשמים: שן) דהא בהדיא ל״ל. ר״ש: תן) דקרא והבהן המקריב את עולת איש עור העולה אשר הקריב יגיר ועליה קאי כו׳ ר״ש: אן) בן) ל״ל לאכולה. ר״ש: בן) יוצא לבית השריפה ל״ל. ר״ש: גן) בית פסול. ר״ש: דן) כמתרי״ נקפ וכו׳: הן) רישא דהך דלעיל מינה נקט. ר״ש: ון) ל״ל. ר״ש: זן) לכהנים הם״ד ומה״ד אחר הפשטן עורותיהן כו׳. ר״ש: חן) בבן) ל״ל הכהנים. ר״ש, יכו״ם שאין דרך בכך ואסור להשהות הדם כו׳: טן) הלכך מתניתין נמי. ר״ש: ין) לא. כמ״ש ומ״מ נקפ דסהם זריקה. קודם הפשט הוא: כן) דהיינו קודם. ר״ש: לן) כמ״ש עודו: מן) אפילו פסול קודם. ר״ש: נן) לה) וכל שכן אם איירע הפסול בבשר אחר הפשט ואחר זריקה דהוי העור לכהנים אבל אם כו׳ ר״ש: סן) לו) נגלי״ל כיון דהתם נאיר מ: ען) ל״ל כיתר. ר״ש: פן) כמ״ש ומ״ה תיקנו ל״ל בדם. וכן מיקן כמ״ג ישם כיון דאירע הפסול בדם. ומי׳ ביאור הנמנים בעמ״ק. ומי׳ ל״ק דמפרש עמ״ש בי שלנו: צן) בדיו הי״ג. ומכרו תיקנו הבית מלפנינו. ומי׳ ל״ק הי״ב. ול״ל הכא נמי כיון דיכול להניח הכסף קודם זריקה הוי לא כיתר פסולו: בן) ל״ל אחר שנשחט. ר״ש. ומ״ל תיקנו קודם שנזרק: מא) ל״ל דהא. ר״ש: מב) מיתת לעיל ליתא. נכסי״ה: מג) בדיו פסולו כלא ת״ר:

שיטה מקובצת

ונמצא מרשה שאינה הבהנים בעייר. עין ברש מהרש מייר סי׳ ת״ס ומקלה סי׳ תרכ״ב:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com